

*В. П. Биховченко, Національний університет
Державної податкової служби України, Київська область, м. Ірпінь*

МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА У ПІДТРИМАННІ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Грошово-кредитна політика є одним із факторів, що здійснює вагомий вплив у забезпеченні фінансової стабільності, оскільки НБУ, застосовуючи законодавчо встановлені заходи впливу на фінансово-кредитні інститути, створює умови для максимально-ефективного їх функціонування. При цьому національні особливості кредитної системи визначають ступінь регулюючого впливу центрального банку на економіку, а зворотний зв'язок комерційних банків істотно впливає на умови функціонування самого центрального банку.

Законом України “Про Національний банк України” передбачено набір інструментів, які застосовуються в процесі реалізації монетарної політики. У законі окреслені такі інструменти: визначення та регулювання норм обов'язкових резервів для комерційних банків; процентна політика; рефінансування комерційних банків; управління золотовалютними резервами; операції з цінними паперами; регулювання імпорту та експорту капіталу; емісія власних боргових зобов'язань та операції з ними.

Зважаючи на стан господарської кон'юнктури Центральний банк здійснює вибір типу монетарної політики, а також, відповідно, і набору інструментів у кожному конкретному випадку. На основі такого вибору розробляються основні напрямки грошово-кредитної політики і затверджуються законодавчим органом.

Складність і комплексність завдань щодо забезпечення фінансової стабільності вимагає від центрального банку узгодженої співпраці з урядом, фінансовими і нефінансовими установами та організаціями. Як засвідчує досвід провідних зарубіжних центральних банків, найкращих результатів у сфері фінансової стабілізації центральний банк досягає в умовах його незалежності від політичного керівництва країни та інтересів різних бізнес-груп.

Труднощі забезпечення центральним банком фінансової стабільності пов'язані із суперечливістю наслідків його дій і заходів. Так, наприклад, стимулювання інвестицій через проведення м'якої грошово-кредитної політики посилює інфляцію. Так само заходи щодо рекапіталізації та підтримання рівня ліквідності банківської системи мають досить відчутні інфляційні наслідки. Наприклад, в Україні після періоду відносної цінової стабільності загострились інфляційні процеси, які значною мірою мають немонетарний характер. Прагнення НБУ через обмеження приросту грошової маси гальмувати інфляцію мали протилежний результат – реальний сектор економіки почав відчувати нестачу позичкових коштів, що гальмує зростання виробництва. Особливо негативно вплинула на процес підвищення монетизації економіки світова фінансова та економічна криза в Україні.

Тому центральний банк повинен застосовувати регулюючі заходи послідовно і комплексно, надаючи перевагу то одним, то іншим залежно від конкретної економічної ситуації.

Таким чином, для підтримання фінансової стабільності в Україні необхідно створити комплексну систему її забезпечення шляхом регулювання грошово-кредитного ринку, зміцнення банківської системи, підтримання стабільності національної грошової одиниці та збалансованого платіжного балансу.